

Remissvar på Ku2019/00160/DISK, Språkcentrum för nationella minoritetsspråk

Sverigefinska Riksförbundet tackar för möjligheten att skriva ett remissvar till redovisningen av regeringsuppdrag gällande Språkcentrum för nationella minoritetsspråk.

Vi delar och välkomnar redovisningens mångfacetterade, informativa och väl detaljerade beskrivning av regeringsuppdraget. Redovisningen bekräftar det starka behovet till bildandet av Språkcentrum för nationella minoritetsspråk. Det är också glädjande att det redan finns bedömning om att språkcentrummetodiken är ett väl fungerande verktyg för att åstadkomma språkrevitalisering: *Förslag om en stärkt minoritetspolitik* (SOU 2017:60) Modellen grundar sig på beprövad erfarenhet från förvaltningsområdet för samiska, där den har praktiserats sedan år 2010.

Vi tillstyrker i sin helhet samtliga delar av redovisningen och anser dem vara viktiga för revitalisering, bevarande och utvecklande av de nationella minoritetsspråken och kulturer. Förslagen är viktiga för den demokratiska utvecklingen och ökar både jämställdhet och likvärdighet i samhället. Stolthet över att ingå i ett nationellt minoritet i Sverige behövs.

De nationella minoriteterna har länge burit ansvaret för sina barns flerspråkighet själva inom familjerna.

Den delen av sverigefinska minoriteten som fortfarande kan finska har minskat så stödet från **Sveriges regering** och **Institutet för språk och folkminnen** välkomnas varmt av Sverigefinska Riksförbundet och förmodligen av alla generationers sverigefinnar.

Tvåspråkig undervisning i kommunal regi erbjuds alltför sällan. Leena Huss och Kaisa Syrjänen Schaal har alldeles riktigt påpekat också att tidigare stigmatisering har skapat negativa tankar och känslor kring finska. Språkcentrum har möjlighet att bli en trygg arena för språkrevitalisering med innovativa inslag med modern pedagogik och förutsättningslöst arbetssätt utifrån språkbärarnas behov.

Överlevnad av alla nationella minoritetsspråk och kulturer är hotade och Sverigefinska Riksförbundet välkomnar alla räddningsinsatser för alla de fem nationella minoritetsspråken och kulturer.

Vad gäller styrning och inflytande föreslår Institutet för språk och folkminnen att vid varje Språkcentrum inrättas en styrgrupp med representanter för respektive språk för att säkra minoritetens aktiva medverkan, delaktighet och inflytande över verksamhetens inriktning vid

centrumet. Sverigefinska Riksförbundet delar redovisningens förslag som en ytterst viktig del av verksamheten.

Kaisa Syrjänen Schaal och Leena Huss framför också behovet av en rådgivande referensgrupp, gemensam för alla språkcentrum, där språkneutral sakkunskap och forskningserfarenhet om revitaliseringsarbete kan knytas till myndigheten. Sverigefinska Riksförbundet delar förslaget och hoppas även på ett ekonomiskt stöd för referensgruppen. Sverigefinska Riksförbundet föreslår att rådgivande referensgrupp, gemensam för alla språkcentrum, bildas och tas med på budgeten. Att anknyta forskning och språkneutral sakkunskap till centren ökar trovärdighet, är utvecklande och ger status till verksamheten. Arbetet kan anknytas till landets universitet, vilket är bra för demokratin och även internationalisering av språkcentrens arbete. Vi ser också att förslaget ger möjligheter till nationella minoriteter att få sina mänskliga rättigheter bättre tillgodosedda, genom att då kunna uppnå olika språkliga nivåer i och på sitt nationella minoritetsspråk samt att denna syn på språkutveckling speglar aktuell forskning bättre.

I delrapporten ges konkreta förslag om former för språkrevitalisering för finska och meänkieli. Sverigefinska Riksförbundet delar förslaget och välkomnar det i sin helhet gällande finska och meänkieli, med tillägg för gemensam rådgivande referensgrupp för alla blivande centren.

Uppdragsbeskrivning är tydlig och välformulerad för att uppfylla syftet med Språkcentrum.

Bemanning är väl begrundat utifrån behovet och tilldelning av arbetsuppgifter. Förhoppningsvis tillkommer även tydliga arbetsbeskrivningar för de anställda.

Placeringar av de förslagna tre centren är väl genomtänkta utifrån tillgänglighet för de flesta av brukarna. Att meänkieli blir placerat på två orter är väl motiverad. Uppsala är hyfsad tillgänglig för sverigefinska brukare.

Konsekvensanalys av lämnade förslag belyser utredningens första del fokuserad på konkreta förslag gällande inrättande av språkcentrum för finska och meänkieli. Förslag på åtgärder för jiddish och romani chip kommer att delges i slutrapporten, som ska lämnas till regeringen senast den 1 oktober 2019.

Sverigefinska Riksförbundet väntar ivrigt på slutrapporten. Först och främst för att önskemålet är att Språkcentrum skulle komma i gång under år 2020. Regeringen har inte fastslagit förslagen om bildandet av Språkcentrum för nationella minoritetsspråk ännu vid skrivande stund.

För det andra ändras ju konsekvenserna markant om ytterligare två center bildas och om även den gemensamma rådgivande referensgruppen kommer till.

Ekonomiska konsekvenser ändras till att anslagsnivån för Institutet för språk och folkminnen måste höjas ytterligare för att motsvara behoven. Kostnaderna ökar både på anställda och lokaler. Institutet för språk och folkminnen blir större och myndigheten får mer krävande uppdrag.

Personella och lokalmässiga konsekvenser blir då att ytterligare fler tjänster måste till och institutets lokalyta blir ännu större och delas till ännu fler orter.

Det innebär högre kostnader.

Institutets interna organisation behöver ses över ännu en gång och sakkunnighet i nationella minoriteter, deras språk och kultur, måste läggas till och utökas ytterligare inom institutet.

Kontinuerlig uppdatering med systematisk arbetsmiljöarbete (SAM) och genomtänkande av vad en god arbetsmiljö är för var och en måste till också inte minst lokalmässigt.

Delrapport om Språkcentrum för nationella minoritetsspråk ger en begränsat men ändå bra bild av tänkandet kring Språkcentrum från Institutet för språk och folkminnen.

I väntan på slutrapporten

Sverigefinska Riksförbundet

Voitto Visuri, ordförande